

Een wandeling door 6 Scheveningse groengebieden

De gemeente heeft voorgesteld deze te verbinden tot een "duurzaam park voor de vrede". Twee bureaus stelden een circulaire wandeling voor. Hierbij een voorstel. Suggesties? Graag naar dejongboon@gmx.net

1. Start, Koffiehuis de Prinsevink. Daar fietsroute LF4, naar Duitsland, Rusland(?) Richting zee eindigt deze bij de LF1. Die gaat van Den Helder (Duitsland) naar Frankrijk (Engeland). Er is ook een fietsknooppunt, zie www.falk.nl

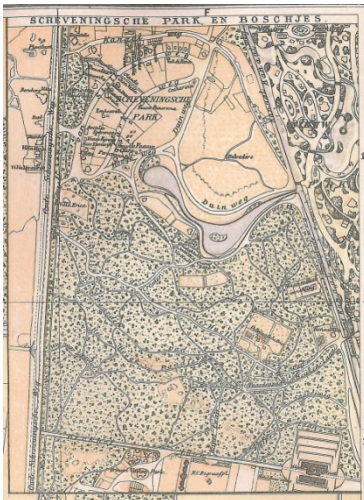
2. Verplaatst tolhek van de Scheveningseweg. Stond vroeger aan het begin van de weg, naast het tolhuis. De weg is een ontwerp van Constantijn Huygens. Af in 1665. Aarden dijk en 2 rijen bomen, tegen het stuivende zand. Tegenover het hek: Standbeeld Phoenix van Dick Loef, en: RK **begraafplaats** (Sint Petrus Banden) uit 1830. Symmetrisch ontwerp, kruis. Kapel, neoclassicistisch, 8-hoekig. Arcade. Familie Vroom van VenD, Cals, Luns, Toorop, Andriessen, Robert Long. Oorlogsgraven. Bezoek/ wandeling mogelijk.

Eind van de straat: **Algemene Begraafplaats**. 1830 aangelegd want buiten de stad. Architect Zeger Reijers-landschappelijke stijl. Graf v. Thorbecke, Colijn, Plesman, Mauve. Oorlogsgraven. Schijndodenhuis vanwege angst om levend begraven te worden. Weinig als zodanig gebruikt vanwege uitvinding stethoscoop. Langs de Scheveningseweg, ingang naast het tolhuis, **Joodse begraafplaats** uit 1694.

3. Zicht op tennispark de Bataaf.

De Bataafse boer Willem Heytveldt, 1798. Plantte aardappelen, rogge, vlas, bonen enz. Ook bomen. Huisje is veel geschilderd.

De Bosjes liggen op jonge duinen. Deze stoven rond 1100 over de oude strandwallen. Daaronder zijn resten vanaf 3000 v C. Bij aanleg tennishal, vondsten uit 8-7^e eeuw voor Christus.

4. 150 jaar Scheveningse Bosjes (Klik op [Scheveningse Bosjes](#))

's Graven Wildernisse: sinds de 17^e eeuw beplant met eiken, iepen, populieren enz.

1837: kroonprins Willem II wil erfpacht. BenW: nee, want Bosjes zijn zeer geliefd. Veel andere verzoeken om te bouwen in de Bosjes worden in de 19^e eeuw tegengehouden. Vanaf **1864** zet Raadslid HAC Ver Huell zich ervoor in de wandelingen te verfraaien.

Aanplant 1869-70: 30.000 eiken per jaar, populieren, abelen, essen, esdoorns, berken. Het bochtige padenpatroon dateert uit die tijd, de waterpartij enz. (zie kaart 1899)

In de oorlog is er veel gekapt, in 1946 herplant, door schoolkinderen.

Jong duin is kalkrijk. Begroeiing fluitekruid, nagelkruid, robertskruid. Er is veel stikstof toegevoegd door compost/ huisvuil/ honden/ lucht-vervuiling. Daardoor brandnetel,

kleeftkruid, dovenetel, dagskoekoeksbloem, zevenblad.

5 jaar kringloop dunning in vijf delen van het bos. Blauwe stip: blijft. Oranje stip: kap en stam blijft liggen. Ring: wordt geringd. Kruis: kap en wordt verwijderd.

5. [Park Sorghvliet](#) Jacob Cats, vanaf 1643. Strekte toen van huidige Vredespaleis naar de Doornstraat. Stinsenflora, 30 vogelsoorten, 3 soorten vleermuizen. Toegangskaat bij VVV.

6. Het Rond waar de koetsen keerden. Uitspanning Buitenlust, Hotel de la Promenade. Nu benzinstation.

Promenade hotel is in 1971 gebouwd, destijds 325 bezwaarschriften. In 2012 is het hotel vergroot passend binnen bestemmingsplan, geen bezwaren.

Scheveningseweg-Van Stolkweg-Statenviertel: Romeins fort, 200 na Christus

7. Teldersweg: 1954 aangelegd als groene weg van Lissabon naar Bergen Noorwegen.

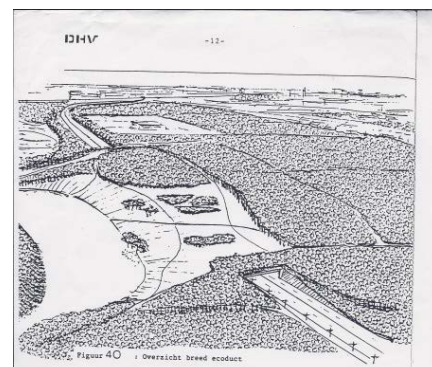
In de middenberm sporen prehistorie gevonden. Moeilijk oversteekbaar. Ecoduct?

8. Indisch monument voor slachtoffers Japanse bezetting Zuid-Oost-Azië (1941-1945).

Haags Indiëmonument voor de 161 Haagse militairen, gesneuveld 1945-1962.

Ver Huell Bank 1880. Cremerbank voor de schilder/ schrijver.

Waterpartij aanleg door Ver Huell 1868 -1882. Zand naar Schilderwijk. Naar een idee van de Zochers. Waterhoentjes, kuifeenden. Atlantik Wal aanleg 1942-3, Clingedaal-Loosduinen: Waterpartij groter, dieper. Drakentanden, ijzeren palen- asperges. Bos weg voor schootsveld. 11 gebouwen hier verwijderd. Huis ten Vijver, van Kruller Muller, eerste aanzet van haar collectie. 9 villa's Cremerweg ook verwijderd.

9. Englandspiel Monument. Icarus door Titus Lezer. Voor 59 Nederlandse inlichtingenagenten die door een misverstand (?) -de Engelsen reageerden niet op de afgesproken code- de een na de andere werden opgepakt 1942/44 Vederesdoorn met korstmoss= blauwalg+schimmel. Vroeger minder door zure regen vw zwaveldioxide, nu terug.
10. **Van Stolkpark** ontwerp JD en LP Zocher 1872 –ontwikkelaar Thomas Van Stolk uit Rotterdam.
11. **Belvédère**. Hoogte 20 m. 1873-1963 uitzichttoren/vierkante koepel, omringd door dennen, staat op Panorama Mesdag. Aanplant Corsicaanse dennen vanaf 1905, deze zijn niet in de oorlog gekapt. 1932 nieuwe toren. In de oorlog Commandocentrum Duitse marine motortorpedoboten. Buizerd, eekhoorn, sneeuwkllokjes,vingerhelmbloem.
12. **72/78 trapjes** op de Kogelenberg, vroeger uitzicht. 1865 Staring, experiment dennenaanplant om zand vast te leggen, op het Krankzinnigenveld, naast de berg. In 1942 werd de berg afgegraven, het bos gekapt. Schevenings kanaal, begonnen in 1819. Bij het graven schopje gevonden uit 8-7^e eeuw v.C. 1825. Zwemschool in kanaal, 50 jaar van 1843-1892. Einde: bouw zwembad Mauritskade in 1883! Monument voor Troelstra, die vergeefs oproep tot revolutie. Rudolf Steiner Kliniek: antroposofische architectuur.
13. **Westbroekpark** 7m hoge duinen door Gerrit Key vanaf 1871 afgegraven voor teelland. Zand naar Station Rotterdam. 1925 park aangelegd door Piet Westbroek. Internationaal rozenconours, mooie vaste planten. Nieuwe Parklaan. Voor een bredere Tram 9 worden twee rijen bomen gekapt, maar weer vervangen.
14. Atlantik Walmuseum. **Nieuwe Scheveningse Bosjes** 1892-1895 aangelegd als werkverschaffingsproject
15. **Wittebrug** 1830 gehucht, 1835 Badhuisweg, 1866 oudste huizen die er nog zijn, 1890 woonwijk
16. Kwekerij, Klein Zwitserland, **St. Hubertuspark** Met “bloedberg”, ook werkverschaffing.
17. Miniaturstad **Madurodam**, [1952](#). 2012 vernieuwd. Van ieder verkocht kaartje gaat een deel naar [goede doelen](#).

Caroline de Jong-Boon, met dank aan Anneke Landheer voor de informatie en alle illustraties

